

УДК 378:340.134|(477)

DOI: 10.31470/2518-7600-2020-8/2-176-189

**PROSPECTS OF VOCATIONAL EDUCATION
DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF THE STATE
POLICY OF UKRAINE**

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В
КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

**ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ
ПОЛИТИКИ УКРАИНЫ**

Inna Lewchenko,

доктор історичних наук,
доцент кафедри теорії та
методики
професійної підготовки
inna.lewchenko2000@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-9652-8755>

ID: D-1140-2019

ДВНЗ «Переяслав-
Хмельницький
державний педагогічний
університет
імені Григорія Сковороди»,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав-Хмельницький,
08401

Inna Levchenko,

Doctor in Historical Sciences
Associate Professor of the
Department of Theory and
Methods of Vocational training
inna.lewchenko2000@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-9652-8755>

ID: D-1140-2019

Pereiaslav-Khmelnytskyi
Hryhorii Skovoroda State
Pedagogical University, 30,
Sukhomlynskoho Str.,
Pereiaslav-Khmelnytskyi,
Kyiv region, Ukraine, 08401

ABSTRACT

The article outlines the prospects for the development of vocational education in Ukraine in the context of public policy, analyzes the systematic changes in the role of vocational education in society, which are characterized by the globalization of the educational space, the increasing demand for higher education.

The main problems of development of vocational, technical and higher education in Ukraine were substantiated and directions of its reform were outlined. Particular role in the article is given to the practical orientation of higher education to the prospective needs of the labor market, which consists in the development of a real mechanism of tripartite interaction of the state, namely: employers, educational institutions, management of the system of vocational education in Ukraine.

Strategic approaches to solving problems of vocational education, its role and place in the system of development of national education in the labor market are determined. It is noted that for the effective functioning of vocational education in Ukraine, the problem of improving its normative-legal base is important, and the use of the normative-legal mechanism of state management of vocational education is a necessity.

The study analyzes the norms of implementation of the National Strategy for the Development of Vocational Education, which include the following tasks: updating the legal framework of the education system; improving the structural units of the vocational education system; modernizing the content of vocational education; ensuring national education and socialization of youth; strengthening the human resources of the education system.

Also specified are the legal documents that regulate the functioning and development of the network of vocational education institutions

Keywords: *vocational education, state personnel policy, vocational training, labor market.*

Постановка проблеми. У державній політиці України одним із найважливіших напрямів є освіта, зокрема професійна, оскільки саме на неї покладено завдання щодо формування та розвитку людського потенціалу країни. Завдяки освіті примножується інтелектуальний ресурс нації, створюються умови для духовного самоствердження особистості. Слід зазначити, що провідна роль освітньої складової у системі кадрової політики держави визначається тим, що вона є ключовим чинником суспільного прогресу, засобом формування знань і вмінь, котрі мають попит на світовому ринку праці.

Але на законодавчому рівні багато питань, пов'язаних з професійною освітою, потребують конкретизації та підтримки. Зокрема, у Проекті Концепції реалізації державної політики у сфері професійної освіти «Сучасна професійна освіта» на період до 2027 року суттєвою проблемою, «яка потребує розв'язання», є «невідповідність професійної освіти України потребам особи, національної економіки і суспільства» (Козак, 2003: 210). Отже, пошуки шляхів розв'язання суперечностей у професійній (професійно-технічній) освіті України на державно-управлінському рівні є важливими як для освітянської галузі, так і для суспільного розвитку загалом.

Аналіз останніх досліджень. Проблемі реформування професійної освіти в умовах сьогодення присвячені праці Л. Грень (Грень, 2017), Н. Ничкало (Ничкало, 2008). Історичні особливості розвитку професійної системи було висвітлено у дослідженні

М. Анісімової (Анісімова, 2013). Питання, пов'язані з реалізацією державної політики в галузі професійної освіти розглянуто в дослідженнях вітчизняних учених Є. Краснякова (Красняков, 2012), Т. Козак (Козак, 2003), Л. Грень (Грень, 2017).

Основні етапи формування сфери досліджень і аналізу освітньої політики в Україні було визначено у праці В. Пономаренка (Пономаренко, 2010).

Проте більш детального висвітлення потребують питання ролі державної політики в галузі управління сферою професійно-технічної освіти, характеристики змісту й обґрунтування напрямів цієї важливої сфери.

Метою статті є вивчення проблем та перспектив розвитку професійної освіти в Україні в контексті державної політики України.

Виклад основного матеріалу. Важливою складовою системи професійної освіти, безумовно, слід вважати професійно-технічну освіту, оскільки вона «створює передумови для її розгляду через призму системності, комплексності всієї системи освіти, а, отже, механізми державного управління, які традиційно використовуються для впливу на підсистему вищої освіти, у межах професійної

освіти, не лише можуть, а й повинні використовуватися для управління та функціонування розвитком професійно-технічної освіти» (Грень, 2017: 271).

Термін «державна політика в галузі освіти» почав широко вживатися в 60-70-х рр. XIX ст. Відомі науковці трактують термінологію «освітньої політики», «державної політики в галузі освіти» по-різному. Але, на нашу думку, значних протиріч у визначеннях В.П. Андрущенко, В.Г. Кременя, М.В. Поповича немає. Спільними доповненнями до даного питання слід вважати те, що всі вчені вважають освіту суспільним благом, яке проявляється в інтелектуальних та матеріальних ресурсах суспільства (Енциклопедія, 2008: 428).

Необхідність забезпечення науково обґрунтованої професійної підготовки молодого покоління, різних категорій дорослих до інноваційної діяльності, неминуче зумовлюють сучасні цивілізаційні виклики часу. Має формуватися соціальна відповідальність за негативні наслідки науково-технічного прогресу, що призводять до глобальних катастроф, екологічної кризи тощо. Дієвим фактором запобігання зазначених проблем слід вважати ефективну систему професійної освіти, яка дасть можливість випускати професіоналів у своїй справі. Для України ці проблеми є також актуальними.

В останні десятиліття розвитку незалежної України було проведено реформування професійної освіти. Ряд законопроектів позитивно вплинули на становлення та розвиток ряду установ, які надають професійно-освітні послуги, укріплення матеріально-технічної бази, яка слугує підґрунтям та фундаментом для розвитку професійної освіти.

Початковим кроком у реалізації поставлених завдань у професійній освіті слід вважати затверджену Постанову Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. «Освіта» (Україна XXI століття). Не менш вагомим документом для розвитку професійної освіти є Указ Президента України від 8 травня 1996 р. «Основні напрями реформування професійно-технічної освіти в Україні».

Закон України від 10 лютого 1998 р. «Про професійно-технічну освіту» став наступним кроком у становленні професійно-технічних навчальних закладів. У даному

законопроекті, на думку Н. Ничкало, було визначено пріоритетні завдання (Ничкало, 2008), які б мали можливість врегулювати рівний доступ до здобуття професійно-технічної освіти в навчальних закладах країни. Крім того, в зазначеному законопроекті більш детально були регламентовані питання, які стосувалися відкриття мережі професійно-технічних навчальних закладів, форм власності тощо. Окремим досягненням документу слід вважати співпрацю із роботодавцями, які представляють різні підприємства та установи з навчальними закладами, які випускають фахівців відповідного профілю.

Сукупність закладів професійно-технічної та вищої освіти складають систему професійної освіти. За визначенням колишнього міністра освіти В. Кременя, професійна освіта розглядається «як суспільне благо, як інтелектуальний і матеріальний ресурс суспільства, як система освітніх інституцій. Тип освітньої політики визначається характером соціально-економічних та політичних відносин у суспільстві, якістю еліт, політичною культурою, національними освітніми традиціями тощо» (Енциклопедія, 2008: 432).

Ключовим суб'єктом освітньої політики в суспільстві є держава. Саме вона забезпечує суспільний вибір у сфері освіти. З цього приводу В. Кремень зазначає, що державна освітня політика – це відповідь на суспільні потреби, вимоги, дії/без дії інших суб'єктів освітньої політики, цілеспрямований, відносно стабільний офіційний курс уряду та підпорядкованих йому установ, спрямований на забезпечення функціонування системи освіти (Енциклопедія, 2008: 433).

В Україні робляться відчутні кроки, які допоможуть реформувати систему професійної освіти та покращити її якість, забезпечити відповідність викликам часу в XXI ст. Зокрема, важливе значення для ефективної реалізації державної кадрової політики в Україні та розвитку системи професійної освіти має прийнятий у 2013 р. Закон «Про професійний розвиток» (Закон України, 2013), що визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування системи професійного розвитку працівників.

Варто зауважити, що згаданий закон прямо не передбачає виділення державних коштів для професійного розвитку працівників та чітко не визначає розмір коштів, які має роботодавець спрямовувати на професійний розвиток. На нашу думку, це може розглядатися у якості стримуючого чинника, оскільки більшість роботодавців та працівників є обмеженими у наявних коштах, що можуть бути спрямовані на професійний розвиток, а деякі роботодавці, які мають достатньо коштів, не повною мірою усвідомлюють доцільність їх інвестування у розвиток персоналу.

Варто зауважити, що 30 березня 2016 року на парламентському засіданні було заслухано доповідь на тему «Професійна освіта як складова забезпечення кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення» (Професійна освіта). З доповіді, вочевидь, зрозуміло, що професійно-технічна освіта знаходиться у кризовому стані, а саме: кількість та контингент професійно-технічних навчальних закладів скорочується; програми розвитку потребують фінансової підтримки тощо. Для подолання зазначених негативних наслідків професійна освіта потребує підтримки з боку держави.

З даного приводу О. Співаковський, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, вважає, що, на жаль, питання освіти не стали головною преференцією роботи української влади. Він звернув увагу на те, що професійна освіта значною мірою є запорукою економічного зростання країни, кадровий потенціал і трудові ресурси якої формуються саме у цій сфері. Стратегія розвитку професійної освіти – загальнодержавна і загальнонаціональна справа. І це означає, що головний внесок у фінансування закладів професійної освіти має йти з державного бюджету (Професійна освіта).

Аналізуючи праці науковців, багато авторів поділяють історію професійно-технічної освіти на декілька періодів. Перший період, на їхню думку, розпочався на початку XVIII і тривав до середини XIX ст. Це був час розвитку економіки країни, зростання товарообігу та появи нових підприємств. На цьому етапі йшло становлення і створення перших професійних навчальних закладів (Анісімова, 2013).

З даними трактуваннями можна не погодитися, оскільки думка деяких науковців спирається на фактичні дані, які неможливо заперечити. Історичні дослідження дають можливість констатувати той факт, що підвалини професійної освіти було закладено ще в часи Київської Русі. Так, за сприяння Ярослава Мудрого в XI ст. було засновано школи переписувачів та перекладачів, а трохи згодом – ремісничі цехи українського середньовіччя (Професійно-технічна). Таке порівняння було зроблене з тих міркувань, щоб провести аналогію розвитку професійної освіти з давніх часів і по сьогоднішнього дня.

На жаль, закриття мережі навчальних закладів професійно-технічної освіти в Україні розпочалося з 1994 р. у зв'язку з рядом соціальних факторів:

- погіршення демографічної ситуації призвело до зменшення кількості дітонороджуваності;
- економічна криза в країні сприяла зменшенню державного замовлення на підготовку професійних кадрів;
- відсутність розуміння кадрової політики у професійній галузі тощо.

Однак негативні фактори не вплинули на загальну картину професійної освіти в Україні у XXI ст. Так, у 2008-2009 навчальному році середній показник працевлаштування випускників за отриманою професією склав 94,3%, що вважається надзвичайно високим (Професійно-технічна освіта).

Форми реалізації Національної стратегії розвитку професійно-технічної освіти полягають у певних завданнях: варто оновити нормативно-правову базу системи освіти; удосконалити структурні підрозділи системи професійної освіти; модернізувати зміст професійної освіти; забезпечити національне виховання і соціалізацію молоді; інформатизувати професійну освіту; посилити кадровий потенціал системи освіти.

Слід зазначити нормативно-правові документи, які регламентують функціонування та розвиток мережі навчальних закладів професійно-технічної освіти: Закон України від 2017, № 38-39 -ВР «Про освіту»; «Державна цільова програма

розвитку професійно-технічної освіти на 2011 – 2015 роки» від 07.06.2011 № 541; Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»; Наказ МОН молодь спорт від 30.12.2011 № 1593 «Про систему рейтингового оцінювання діяльності професійно-технічних навчальних закладів у 2011/2012 навчальному році»; Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2013 р. № 306 «Про затвердження Порядку формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів»; Наказ МОН України від 22.07.2011 р. № 862 «Про затвердження Типової базисної структури навчальних планів для здійснення професійно-технічного навчання, перепідготовки або підвищення кваліфікації за робітничими професіями»; Наказ МОН України від 14.05.2013 р. № 499 «Про затвердження Типових правил прийому до професійно-технічних навчальних закладів України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29 травня 2013 р. за № 823/23355; Постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373 «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів»; Постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373 «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів»; Постанова Кабінету Міністрів України від 06.07.2016 р. № 408 «Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у 2016 році»; Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 818 «Про затвердження переліку професій загальнодержавного значення, підготовка за якими здійснюється за кошти державного бюджету»; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 1077-р «Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки»; Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. № 505 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підготовки кадрів у професійно-технічних навчальних закладах за професіями

загальнодержавного значення»; Проект Закону від 20 вересня 2018 «Про професійну (професійно-технічну) освіту» України; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р «Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року; Національна стратегія розвитку інклюзивної освіти на 2020-2030 роки від 26 липня 2019 року (на стадії обговорення).

Як бачимо, система професійної освіти отримує належну підтримку з боку держави, але для розвитку мережі професійно-технічної та вищої освіти необхідно вдосконалювати систему нормативно-правового забезпечення та застосовувати його у процесі практичної діяльності.

Активно підключаються до ефективного реформування системи професійної освіти громади міст України. Так, Асоціацією міст України було проаналізовано проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної освіти «Сучасна професійна освіта» на період до 2027 року» Міністерства освіти і науки України № 1/11-11498 від 29.10.2018 року (АМУ погодила).

Висновки. Державна політика в галузі освіти є значимим чинником розвитку та ефективного функціонування системи професійної освіти, який забезпечує державні права та гарантії людей; першочерговим завданням державної політики України має бути процес реформування професійної освіти та її модернізація.

Ефективні напрями державної освітньої політики в Україні у сфері професійно-технічної освіти сприяють вдосконаленню освіти та наданню високого рівня якості освітніх послуг, підготовці висококваліфікованих робітників, а нормативно-законодавчі акти України, в свою чергу, повинні забезпечити узгодженість між ринком освітніх послуг і ринком праці, більш активно залучити роботодавців до процесу формування державного замовлення на фахівців та визнання їх рівноправним суб'єктом цього процесу.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. АМУ погодила із зауваженнями проект Концепції реалізації державної політики у сфері професійної освіти «Сучасна професійна освіта» на період до 2027 року. URL: <https://www.auc.org.ua/novyna/amu-pogodyla-iz-zauvazhennyamy-proekt-konceptsiyi-realizaciyi-derzhavnoyi-polityku-u-sferi>
2. Анісімова М. В. Історичні особливості розвитку професійної системи освіти. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znprk_ped_2013_19_4
3. Грень Л.М. Комплексне застосування механізмів державного управління професійно-технічною освітою. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15669858459049.pdf>
4. Грень Л.М. Місце професійно-технічної освіти в системі освіти України // Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017. С. 270–271.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. Наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ. Юрінком Інтер, 2008. 678 с.
6. Закон України «Про професійний розвиток працівників». Із змінами, внесеними згідно із Законами № 5067-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 24, 243 с.
7. Козак Т. Інформаційна модель освітньої діяльності вищого навчального закладу III-IV рівня акредитації // Нові технології навчання: наук.-метод. зб.
8. Київ. НМЦ ВО, 2003. Вип. 35. С. 201-215.
9. Красняков Є. Державна політика в галузі освіти в Україні: теоретико-історичний аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01. Київ, 2012. 21 с.
10. Ничкало Н. Г. Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія. Київ. Педагогічна думка, 2008. 200 с.
11. Пономаренко В. Дослідження та аналіз освітньої політики в Україні :автореф. дис. ...канд. політ. наук: 23.00.01. Київ, 2010. 21 с.
12. Професійна освіта: бути чи не бути? URL: <http://www.golos.com.ua/article/272829>

13. Професійно-технічна освіта в Україні. URL: https://gvpl.at.ua/news/do_70_richchja_stvorennja_pto_istorija_rozvitku_ta_stvorennja_profesijno_tekhnichnoji_osviti/2010-10-01-149

REFERENCES

1. *AMU pohodyla iz zauvazhenniamy proekt Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi profesiinoi osvity «Suchasna profesiina osvita» na period do 2027 roku.* [AMU co-ordinated with remarks the project of Conception of realization of public policy in the field of trade education «Modern trade education» on a period to 2027 year]. URL: <https://www.auc.org.ua/novyna/amu-pogodyla-iz-zauvazhennyamy-proekt-koncepciyi-realizaciyi-derzhavnoyi-polityky-u-sferi> [in Ukraine].

2. Anisimova, M.V. *Istorychni osoblyvosti rozvytku profesiinoi systemy osvity.* [Historical features of development of the professional system of education]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znkp_ped_2013_19_4 [in Ukraine].

3. Hren, L.M. *Kompleksne zastosuvannia mekhanizmiv derzhavnogo upravlinnia profesiino-tekhnichnoiu osvitoiu.* [Complex application of mechanisms of state administration profesiiyno-tekhnichnoy education]. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15669858459049.pdf> [in Ukraine].

4. Hren, L.M. (2017). *Mistse profesiino-tekhnichnoi osvity v systemi osvity Ukrainy.* [A place of profesiiyno-tekhnichnoy education is in the system of formation of Ukraine]. *Reformuvannia publichnogo upravlinnia ta administruvannia: teoriia, praktyka, mizhnarodnyi dosvid.* Odesa : ORIDU NADU, 270-271 [in Ukraine].

5. *Entsyklopediia osvity* [Encyclopaedia of education]. / Akad. ped. Nauk Ukrainy; holovnyi red. V. H. Kremen. K.: Yurinkom Inter, 2008. 678 s. (in Ukraine).

6. *Zakon Ukrainy «Pro profesiinyi rozvytok pratsivnykiv»* [A law of Ukraine is «On professional development of workers»]. *Iz zminamy, vnesenyi zghidno iz Zakonamy № 5067-VI vid 05.07.2012, VVR, 2013, 24, 243* [in Ukraine].

7. Kozak, T. (2003). *Informatsiina model osvitnoi diialnosti vyshchoho navchalnogo zakladu III-IV rinvnia akredytatsii.*

[Informative model of educational activity of higher educational establishment of III-IV of level of accreditation]. *Novi tekhnologii navchannia* : Nauk.-metod. zb. K. : NMTs VO, 35, 201-215 [in Ukraine].

8. Krasniakov, Ye. (2012). *Derzhavna polityka v haluzi osvity v Ukraini: teoretyko-istorychnyi aspekt*. [A public policy is in industry of education in Ukraine: teoretiko-historical aspect]. avtoref. dys. ... .. kand. nauk z derzh. upr.: 25.00.01. Kyiv, 21 [in Ukraine].

9. Nychkalo, N.G. (2008). *Transforyatsiia profesiino-tekhnichnoi osvity Ukrainy: monohrafiia*. [Transforiaciya of profesiyno-tekhnichnoy formation of Ukraine: monograph]. K.: Pedahohichna dumka, 2008, 200 [in Ukraine].

10. Ponomarenko, V. (2010). *Doslidzhennia ta analiz osvitnoi polityky v Ukraini*. [Research and analysis of educational policy is in Ukraine]. avtoref. dys. ... .. kand. polit. nauk: 23.00.01, Kyiv, 21 [in Ukraine].

11. *Profesiina osvita: buty chy ne buty?* [Profesiina of osvita: buty chy ne buty?]. URL: <http://www.golos.com.ua/article/272829> [in Ukraine].

12. *Profesiino-tekhnichna osvita v Ukraini* [Profesiino-tekhnichna education is in Ukraine]. URL: https://gvpl.at.ua/news/do_70_richchja_stvorennja_pto_istorija_rozvitku_ta_stvoren_nja_profesijno_tekhnichnoi_osviti/2010-10-01-149 [in Ukraine].

АНОТАЦІЯ

У статті висвітлено перспективи розвитку професійної освіти в Україні в контексті державної політики, проаналізовано системні зміни ролі професійної освіти в житті суспільства, які характеризуються глобалізацією освітнього простору, зростанням попиту на вищу освіту.

Було обґрунтовано основні проблеми розвитку професійно-технічної та вищої освіти в Україні та зазначено напрями її реформування. Особлива роль відводиться практичній спрямованості вищої освіти на перспективу ринку праці, які полягають у розробці реально діючого механізму тристоронньої взаємодії держави, а саме: роботодавців, закладів вищої освіти, управління системою професійної освіти в Україні.

Визначаються стратегічні підходи до вирішення проблем професійної освіти, її ролі і місця в системі розвитку національної освіти в умовах ринку праці. Зазначено, що для ефективного функціонування професійної освіти в Україні важливого значення набуває проблема вдосконалення її нормативно-правової бази, а застосування нормативно-правового механізму державного управління професійною освітою є необхідністю.

У дослідженні проаналізовано норми реалізації Національної стратегії розвитку професійно-технічної освіти, які полягають у наступних завданнях: оновлення нормативно-правової бази системи освіти; удосконалення структурних підрозділів системи професійної освіти; модернізування змісту професійної освіти; забезпечення національного виховання і соціалізації молоді; посилення кадрового потенціалу системи освіти.

Також зазначено нормативно-правові документи, які регламентують функціонування та розвиток мережі навчальних закладів професійно-технічної освіти

***Ключові слова:** професійна освіта, державна кадрова політика, професійна підготовка, ринок праці.*

АННОТАЦІЯ

В статті охарактеризовано перспективи розвитку професійного освіти в Україні в контексті державної політики, проаналізовані системні зміни ролі професійного освіти в житті суспільства, характеризуються глобалізацією освітнього простору, зростанням попиту на вищу освіту.

Обґрунтовано основні проблеми розвитку професійно-технічного і вищої освіти в Україні, вказано напрямки її реформування. Особливу роль відводиться практичній спрямованості вищої освіти на перспективу ринку праці, що включається в розробку реально діючого механізму взаємодії держави, а саме: роботодавців, навчальних закладів, управління системою професійного освіти в Україні.

Определяются стратегические подходы к решению проблем профессионального образования, ее роли и места в системе развития национального образования в условиях рынка труда. Отмечено, что для эффективного функционирования профессионального образования в Украине важное значение приобретает проблема совершенствования ее нормативно-правовой базы, а применение нормативно-правового механизма государственного управления профессиональным образованием является необходимостью.

В исследовании проанализированы нормы реализации Национальной стратегии развития профессионально-технического образования, которые заключаются в следующих задачах: обновление нормативно-правовой базы системы образования; совершенствование структурных подразделений системы профессионального образования; модернизация содержания профессионального образования; обеспечение национального воспитания и социализации молодежи; усиление кадрового потенциала системы образования.

Также отмечено нормативно-правовые документы, регламентирующие функционирование и развитие сети учебных заведений профессионально-технического образования.

Ключевые слова: *профессиональное образование, государственная кадровая политика, профессиональная подготовка, рынок труда.*